

СЕКЦІЯ 1. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Баркар Ю.С.,
здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету
Науковий керівник: **Боднар О.А.,**
канд. екон. наук, доцент
кафедри фінансів, банківської права та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет
м. Миколаїв

ВИБІР ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

Облікова політика – це сукупність прийомів та методів бухгалтерського обліку, що застосовуються на конкретному підприємстві. Наказ, що регулює облікову політику підприємства, є важливим внутрішнім документом, який вирішує складні питання обліку, чітко встановлює засоби вирішення конкретних облікових задач, вибір методів обліку, якщо законодавчо-нормативні акти пропонують декілька альтернатив. Вирішення даних облікових питань мають вплив на вартість активів підприємства, на величину його поточних витрат та фінансового результату. Тому розробка наказу про облікову політику є важливим стратегічним обліковим рішенням, від якого залежить як складність обліку з точки зору здійснення проведення операцій згідно наказу, так і облікові показники, які можуть змінюватись залежно від обраної облікової політики.

Основні засоби не є виключенням. Вони активно регулюються обліковою політикою (якщо певні питання щодо обліку основних засобів не врегульовані наказом про облікову політику, то під час його здійснення будуть виникати проблеми), рішення щодо облікової політики з приводу основних засобів впливають як на спрощення чи ускладнення ведення обліку, так і на показники вартості основних засобів, поточних витрат тощо.

Облік основних засобів регулюється Національним положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». Саме даний законодавчо-нормативний документ вказує на різні альтернативи здійснення тієї чи іншої операції (наприклад, нарахування амортизації) [1].

Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства вказують на основні питання, які може регулювати облікова політика та варіанти вирішення даних питань, якщо вони врегульовані законодавством [2].

Важливим актом є Податковий кодекс України. У розділі, що стосується податку на прибуток підприємств, встановлює вимоги до обліку

основних засобів (щодо мінімальної тривалості використання, мінімальної вартості, розрахунку амортизації), дотримання яких забезпечує єдність бухгалтерського та податкового обліку. Якщо облік об'єкта основних засобів у бухгалтерії підприємства не відповідає даним критеріям, то підприємство зобов'язане окремо вести податковий облік такого об'єкта і нараховувати податкові різниці. Якщо підприємство не є платником податку на прибуток підприємств (бо знаходиться на спрощеній системі оподаткування) або отримує річний дохід, менший за 40 млн грн за рік і вирішило не застосовувати податкові різниці, то дотримання даних вимог не є актуальним для підприємства з точки зору податкового планування [3].

Облікова політика підприємств може регулювати наступні питання щодо обліку основних засобів:

1. Вартісна ознака, згідно якої відбувається розподіл на основні засоби та малоцінні необоротні матеріальні активи – ПКУ вказує на значення 20000 грн, але підприємство може встановити вартісну ознаку самостійно (але це може призвести до різниці між бухгалтерським та податковим обліком).

2. Строк корисного використання основних засобів – встановлює період протягом якого планується перебування на балансі того чи іншого об'єкту або групи об'єктів основних засобів, збільшений строк використання об'єкту призводить до збільшення балансової вартості та зменшення витрат у короткостроковій перспективі, зменшений – навпаки, Податковим кодексом передбачено мінімальний строк використання за кожною групою основних засобів.

3. Регулювання переоцінки основних засобів – може встановлюватись сам факт застосування переоцінки (або ні), причини та критерії суттєвості для здійснення переоцінки, особливості проведення переоцінки, періодичність тощо.

4. Вибір методу амортизації – НПСБО 7 пропонує 5 методів: прямолінійний, виробничий, зменшення залишкової вартості, подвійного зменшення залишкової вартості, кумулятивний. Прямолінійний метод є найлегшим для здійснення розрахунків, але за ним амортизація нараховується повільніше у перші роки застосування. Методи зменшення залишкової вартості, подвійного зменшення залишкової вартості та кумулятивний сприяють більш швидкому нарахуванню амортизації, зменшенню фінансового результату, але методика їх розрахунку є складнішою, ніж за прямолінійним методом (слід зазначити, що вони можуть більш справедливо відображати знос об'єктів, які швидко втрачають реальну вартість у перші роки застосування). Виробничий метод дає найбільше можливостей маніпулювати обсягом нарахованої амортизації (хоча й може досить адекватно відображати знос виробничих ОЗ), але його використання для цілей податкового обліку заборонено.

5. Розподіл основних засобів на виробничі та невиробничі – чіткий розподіл спрощує аналітичний облік та допомагає підприємству відповідати вимогам податкового обліку.

6. Визначення ліквідаційної вартості основних засобів – ліквідаційна вартість може бути нульовою або більше, наказ про облікову політику може регулювати дане питання, встановлювати конкретну методику визначення ліквідаційної вартості.

7. Дата первісного визнання необоротних активів та групи вибуття як утримуваних для продажу [4].

Слід зазначити, що у довгостроковій перспективі вплив облікової політики на показники балансової вартості, витрат та прибутку вирівнюється, хоча по різному розподіляє їх у часі. Наприклад, кумулятивний метод амортизації, у порівнянні із прямолінійним, дозволяє у перші роки застосування активу збільшити витрати (бо більше амортизація), що зменшує фінансовий результат, що може допомогти зменшити фінансові зобов'язання, але у останні роки застосування спостерігається протилежна ситуація – розмір річної амортизації за кумулятивним методом зменшується, зменшуються витрати, зростає фінансовий результат та податкові зобов'язання підприємства у порівнянні із прямолінійним методом. За весь період використання об'єкту основних засобів нараховується однаковий обсяг амортизації, по завершенню його використання спостерігається однакова балансова вартість активу, але обліковець може перерозподілити вартість у часі, що може бути актуальним в умовах високої інфляції чи специфічних цілей підприємства (наприклад, воно намагається знизити балансову вартість активів, щоб вважатись меншим за розміром відповідно до облікової класифікації підприємств) [5, 6, 7, 8].

Отже, розробка облікової політики є важливим процесом, якій впливає на облікову діяльність бухгалтерської служби підприємства, методи, які вона буде застосовувати. Наказ про облікову політику може регулювати багато питань, що стосуються основних засобів. Облікова політика у сфері основних засобів впливає на щорічну оцінку первісної, залишкової вартості (яка відображається в балансі) основних засобів, сумі амортизації та накопиченого зносу, що впливає на фінансовий результат.

Список використаних джерел

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» : Наказ Міністерства фінансів від 27.04.2000 № 92 ; станом на 29.07.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00> (дата звернення: 11.05.2023).

2. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства : наказ Міністерства фінансів від 27.06.2013 № 635 ; станом на 14.01.2020.

URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13> (дата звернення: 11.05.2023).

3. Податковий кодекс України : кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI ; станом на 06.05.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 11.05.2023).

4. Колісник О.П., Поліщук М.С. Формування елементів облікової політики щодо основних засобів. *Економіка і суспільство*. 2017. № 9. С. 1152-1157.

5. Кафка С.М. Облікова політика щодо основних засобів. Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості. 2017. № 2 (16). С. 59-70.

6. Боднар О.А. Жовта Н.А. Обліково-аналітичне забезпечення фінансової безпеки підприємства / Міжгалузеві наукові дослідження: можливості та варіанти впровадження: збірник наукових праць. Ніжин: НДУ Гоголя., 2021. С.150-152.

7. Сирцева С. В., Ізвоцик Т. М. Фактори, що впливають на формування облікової політики сільськогосподарських підприємств. *Modern Economics*. 2020. № 24(2020). С. 177-182. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V24\(2020\)-28](https://doi.org/10.31521/modecon.V24(2020)-28).

8. Дубініна М.В., Фалько Р.В., Янюк М.О. Поняття та сутність формування облікової політики на сільськогосподарських підприємствах. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 9. С. 294-297.

Богатирьова А.О.,
студентка 3 курсу, спеціальність «Облік і оподаткування»
Науковий керівник: **Косата І.А.**,
канд. екон. наук., доцент кафедри обліку і оподаткування
Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна
М. Харків

ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ПОДАТКОВИХ РОЗРАХУНКІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Фінансовий облік відіграє важливу роль у формуванні достовірної інформації про податковий режим конкретного суб'єкта господарювання або цілу країну. Податкова політика ЄС складається з двох компонентів: прямого оподаткування, яке залишається виключною відповідальністю держав-членів, і непрямого оподаткування, яке впливає на вільний рух